

Revisionsrapport - Nämndernas arbete med intern kontroll

Revisorerna i Region Gävleborg har utifrån sin risk- och väsentlighetsanalys beslutat att genomföra en granskning av regionstyrelsens och nämndernas arbete med intern kontroll. Granskningen som genomfördes av revisionsbiträdet PwC under hösten 2019 har besvarat följande revisionsfrågor:

- Är styrelsens och nämndernas arbete kring intern kontroll av verksamhet och ekonomi tillräckligt?
- Föregås styrelsens och nämndernas beslut om internkontrollplaner av riskanalyser utifrån sitt uppdrag?

Revisionsrapporten överlämnades av regionfullmäktige den 21 april 2020 till regionstyrelsen för beredande av svar. Enligt beslutet ska svar senast ha inkommit till regionfullmäktiges sammanträde den 25-26 november.

Kommentarer

Regionstyrelsen lämnar följande kommentarer till revisionsrapporten.

Övergripande kommentarer

Regionstyrelsen vill poängtera att revisionsrapporten berör ett viktigt område för att säkerställa en effektiv, rättssäker och patientsäker verksamhet i Regionen, vilket är ett område som regionstyrelsen ser på med stort allvar. Området är komplext, där regelverk och styrningsmekanismer tillsammans samverkar för att den interna kontrollen ska vara verkningsfull och heltäckande.

I revisionsrapporten tas utgångspunkten främst i Regionens beslutade direktiv om intern kontroll, dels Intern styrning och kontroll i Region Gävleborg, dels Intern styrning och kontroll på tjänstemannanivå – Region Gävleborg, samt Reglemente för uppföljning. Detta interna regelverk måste dock ses i ljuset av kommunallagens bestämmelser om styrelsens uppsiktsplikt. I annat fall riskerar man få intrycket att uppsiktsplikten endast utövas inom ramen för reglementet och dess krav på internkontrollplaner och andra uppräknade uppföljningar. Av kommunallagen kan man dock dra slutsatsen att uppsiktsplikten är väsentligt vidare än så, och att den iakttas inom ramen för specifik uppföljning, exempelvis av beslut, protokoll och annan rapportering, och i allt löpande arbete. Det senare manifesteras exempelvis i 6 kap. 11 § kommunallagen, som anger att styrelsen ska följa de frågor som kan inverka på kommunens eller regionens utveckling och ekonomiska ställning. När det i granskningen dras slutsatser om hur uppsiktsplikten utövas i Region Gävleborg borde följaktligen helheten ha beaktats. Först då kan man bedöma vilka konsekvenser eventuella brister i enskildheter riskerar att få. Revisorernas ofullständiga redovisning och analys av gällande förutsättningar leder till felaktiga slutsatser om hela den interna styrningen och kontrollen i Regionen.

Olyckligtvis är den nu presenterade revisionsrapporten så svårläst att den nästan är omöjlig att ta ställning till. Detta beror för det första på att revisionsrapporten innehåller avsnitt, bland annat om arbetet med internkontrollplanerna för 2020, som uttryckligen avgränsats bort i rapportens inledningskapitel. Detta blir både förvirrande och leder till felaktiga slutsatser.

För det andra är redovisningen av faktaomständigheter i många fall dels ofullständig, dels missvisande. Exempelvis anges att det aktuella direktivet innehåller krav på regionstyrelsen, bland annat vad gäller uppföljning av nämndernas arbete, som inte överensstämmer med direktivets lydelse. I granskningsrapporten anges också att vissa av nämnderna inte har genomfört någon uppföljning av de beslutade internkontrollplanerna, trots att detta bevisligen har skett.

För det tredje innehåller rapporten så många språkliga fel, stavningsfel och syftningsfel, att den blir svårläst bara av det skälet. Revisionsrapportens sammanfattning, som har klippts samman från den övriga rapporten, är osammanhängande, innehåller en lång rad felaktigheter och ger utrymme för ett antal misstolkningar. Sammanfattningen innehåller ett tendentiöst urval val av urklipp från rapporten, vilket ger en ensidigt negativ bild av Regionens interna styrning och kontroll.

Allt detta har påpekats i den faktagranskning som har föregått färdigställandet av rapporten, men har ändå inte beaktats.

Regionstyrelsen konstaterar med detta att den aktuella revisionsrapporten är svår att förhålla sig till annat än på en övergripande nivå. Det är regionstyrelsens bedömning att de beslutade rutinerna för intern kontroll efterlevs i allt högre grad av nämnderna och i förvaltningarna. Detta gäller även regionstyrelsen. År 2019 beslutade regionstyrelsen inte om någon internkontrollplan enligt det format som anges i relevant direktiv. Detta berodde på att det under 2019 genomfördes en omfattande omorganisation av hela regionstyrelseförvaltningen. Det bedömdes då att det saknades förutsättningar att göra en relevant internkontrollplan för året. I stället genomfördes det inom ramen för omorganisationen löpande riskbedömningar och riskanalyser. Dessa redovisades återkommande för styrelsen. För 2020 har regionstyrelsen, efter en risk- och sårbarhetsanalys som omfattade hela Regionens verksamhet, beslutat om en internkontrollplan. Denna följs upp kontinuerligt, vilket redovisas för styrelsen en gång per tertiäl.

Regionstyrelsens kommentarer angående revisionens bedömningar

Regionstyrelsen lämnar följande kommentarer till revisionsrapporten kopplat till respektive kontrollmål.

Kontrollmål 1 - Finns det relevanta dokument (reglemente, riktlinjer, policys) avseende intern kontroll och riskanalys?

Revisorernas bedömning är att kontrollmålet är uppfyllt.

Regionstyrelsen delar revisorernas bedömning.

Kontrollmål 2 - Har nämnder och styrelser beslutat om internkontrollplan för år 2019?

Revisorernas bedömning är att kontrollmålet är uppfyllt för de tre nämnderna men inte för regionstyrelsen.

Regionstyrelsen delar revisorernas bedömning avseende hälso- och sjukvårdsnämnden, kultur- och kompetensnämnden och hållbarhetsnämnden. Regionstyrelsen har redovisat hur styrelsen själv har arbetat med att löpande bedöma och beakta de risker som har uppkommit under omorganisationen av regionstyrelseförvaltningen, i stället för att besluta om en formell, årsbunden internkontrollplan. Styrelsen har redogjort för skälen för detta och redovisat varför det har varit mer ändamålsenligt att 2019 hantera de aktuella riskerna på ett mer effektivt och agilt sätt. Angående styrelsen delar Regionstyrelsen därför *inte* revisorernas bedömning.

Kontrollmål 3 - Har internkontrollplan för år 2019 föregåtts av en dokumenterad bedömning utifrån risk och väsentlighet omfattande både ekonomiska och verksamhetsmässiga risker för respektive nämnd och styrelse?

Revisorernas bedömning är att kontrollmålet är uppfyllt för de tre nämnderna men inte för regionstyrelsen.

Regionstyrelsen delar *inte* revisorernas bedömning vad gäller styrelsen. Regionstyrelsen menar att styrelsen har bedömt den organisationsförändring som genomfördes under året bedömdes som den mest relevanta. Riskerna med förändringen har kontinuerligt redovisats och hanterats. Eftersom kontrollfrågan gäller om det har gjorts en risk- och väsentlighetsbedömning är det inte relevant huruvida det har fattats ett formellt beslut om internkontrollplan.

Kontrollmål 4 - Har uppföljning och återrapportering av internkontrollplanen skett på ett strukturerat sätt till nämnd eller styrelse?

Revisorernas bedömning är att kontrollmålet är uppfyllt för hälso- och sjukvårdsnämnden. Revisorerna bedömer dock att kontrollmålet ej är uppfyllt avseende övriga nämnder och regionstyrelsen då de inte har kunna verifiera att uppföljning har skett.

Regionstyrelsen delar *inte* revisorernas bedömning. Såväl kultur- och kompetensnämnden som hållbarhetsnämnden har redovisat hur internkontrollplanerna har återrapporterats för respektive nämnd. Regionstyrelsen har kontinuerligt mottagit information om och hanterat frågor om de risker som har bedömts som mest relevanta, även om dessa inte har samlats i en formell internkontrollplan.

Kontrollmål 5 - Har nämnd eller styrelse fattat beslut om åtgärder med anledning av rapporterade avvikelser från internkontrollplanen?

Revisorernas bedömning är att kontrollmålet för hälso- och sjukvårdsnämnden är uppfyllt. För övriga nämnder och regionstyrelsen kan målet inte bedömas då det inte gjorts någon uppföljning i enlighet med gällande direktiv. Vidare har regionstyrelsen inte genomfört någon uppföljning av nämndernas internkontroll i enlighet med direktiv/reglemente.

Regionstyrelsen delar *inte* revisorernas bedömning. Såväl kultur- och kompetensnämnden som hållbarhetsnämnden har värderat rapporterade avvikelser och tagit ställning till om att vidta åtgärder. Vad gäller regionstyrelsens uppföljning av nämndernas internkontroll sker det löpande inom ramen för uppsiktsplikten. Det aktuella reglementet reglerar endast att nämnderna årligen ska rapportera sitt arbete med internkontroll, inte hur regionstyrelsens hantering ska ske.

Kontrollmål 6 - Har beslutade åtgärder utifrån den interna kontrollplanen verkställts och återrporterats till nämnd och styrelse?

Revisorernas bedömning är att kontrollmålet ej är tillämpligt (ej aktuellt) att bedöma då ingen nämnd eller styrelsen har beslutat om åtgärder utifrån den interna kontrollplanen.

Regionstyrelsen delar revisorernas bedömning.

Eva Lindberg
Regionstyrelsens ordförande

Göran Angergård
Tf. regiondirektör